

СЕРГІЙ ДЕМБИЦЬКИЙ,

член-кореспондент НАН України, доктор соціологічних наук, заступник директора Інституту соціології НАН України (01021, Київ, вул. Шовковична, 12)

SERHII DEMBITSKYI,

Corresponding Member of the National Academy of Sciences of Ukraine, Doctor of Sciences in Sociology, Deputy Director of the Institute of Sociology, NAS of Ukraine (12, Shovkovychna St., Kyiv, 01021)

sociotest.solutions@gmail.com

<https://orcid.org/0000-0002-7958-3557>

SCOPUS ID: 57189518563

ОЛЬГА БУРОВА,

кандидат соціологічних наук, завідувачка Сектору соціологічного моніторингу, Інститут соціології НАН України (01021, Київ, вул. Шовковична, 12)

OLGA BUROVA,

PhD in Sociology, Head of the Sector of Sociological Monitoring, Institute of Sociology, NAS of Ukraine (12, Shovkovychna St., Kyiv, 01021)

olga.burova@i-soc.org.ua

<https://orcid.org/0000-0002-4149-8859>

ОЛЕКСІЙ ВЕДРОВ,

кандидат філософських наук, науковий співробітник Сектору соціологічного моніторингу Інституту соціології НАН України (01021, Київ, вул. Шовковична, 12)

OLEKSII VIEDROV,

PhD in Philosophy, Research Fellow at the Sector of Sociological Monitoring, Institute of Sociology, NAS of Ukraine (12, Shovkovychna St., Kyiv, 01021)

ovedrov@i-soc.org.ua

<https://orcid.org/0009-0005-6176-8173>

SCOPUS ID: 58018141100

РУСЛАНА МОСКОТИНА,

PhD із соціології, науковий співробітник Сектору соціологічного моніторингу Інституту соціології НАН України (01021, Київ, вул. Шовковична, 12)

RUSLANA MOSKOTINA,

PhD in Sociology, Research Fellow at the Sector of Sociological Monitoring, Institute of Sociology, NAS of Ukraine (12, Shovkovychna St., Kyiv, 01021)

rmoskotina@ukr.net

<https://orcid.org/0000-0002-2195-3121>

Індивідуальне благополуччя: ресурси, успіх та цінності¹

Феномен індивідуального благополуччя, за нашим задумом, виявляє себе в житті окремої людини як рівень та особливості задоволення різноманітних значущих потреб, які можуть бути як суб'єктивно релевантними для неї, так і об'єктивно важливими для успішного функціонування у різних контекстах індивідуального життя. Суб'єктивна релевантність конституює ціннісний вимір індивідуального благополуччя, що пов'язаний із різноманіттям відповідних (тобто релевантних) ціннісних об'єктів, доступністю їх для індивіда та його предметними діями щодо них. Об'єктивна необхідність пов'язана з біологічними, психологічними та соціальними особливостями життя людини — усім, що робить її ефективною в контексті вимог функціонування у сучасному інституційному середовищі.

Двома підвалинами такого розуміння феномену індивідуального благополуччя є концептуальний підхід Є. Головахи та Н. Паніної до вимірювання соціального самопочуття, а також системний підхід до соціологічного вивчення індивідуальних цінностей С. Дембіцького.

Концептуальні побудови Є. Головахи та Н. Паніної (Головаха & Паніна, 1997) спираються на принцип соціальних благ, згідно з яким соціальне самопочуття людини визначається ступенем задоволеності її соціальних потреб, які, своєю чергою, є похідними від наявної в суспільстві системи соціальних благ, їх виробництва та розподілу: чим більше людина відчуває нестачу соціальних благ, тим гірше її соціальне самопочуття (Магун, 1983).

Водночас системний підхід до соціологічного вивчення індивідуальних цінностей додає до потреб смисловий вимір. Ключовими тезами цього підходу є такі (Дембіцький та ін., 2019: с. 109):

1. Вихідною точкою формування різноманітних індивідуальних цінностей є базові біологічні, психологічні та соціальні потреби. Вони трансформуються

¹ Стаття є основним колективним результатом першого року роботи сектору соціологічного моніторингу Інституту соціології НАН України у періоді реалізації відомчої НДР «Соціологічні індикатори індивідуального благополуччя: рефлексії та стан суспільства» (2025–2027). У цьому розумінні робота має програмний характер, а відтак визначає напрям нашого подальшого дослідження українського суспільства у складний воєнний та повоєнний період. Утім, положення, викладені далі, мають універсальний характер, тобто задумувалися як такі, що є прийнятними для соціологічного вивчення індивідуального життя в різних соціальних контекстах та за різних обставин.

Цитування: Дембіцький, С., Бутова, О., Ведров, О., Москотіна, Р. (2026). Індивідуальне благополуччя: ресурси, успіх та цінності. *Соціологія: теорія, методи, маркетинг*, 2, 79–95, <https://doi.org/10.15407/sociology2026.02.079>.

Публікується на засадах ліцензії Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0) Published under the Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0) license.

© Дембіцький, С., Бутова, О., Ведров, О., Москотіна, Р., 2026.

© Видавець Інститут соціології Національної академії наук України, 2026 / Publisher Institute of Sociology of the National Academy of Sciences of Ukraine, 2026.

в цінності або інтереси завдяки індивідуальним смисловим «нашаруванням», що виникають внаслідок взаємодії з відповідними ціннісними об'єктами.

2. Для комплексного вивчення цінностей важливо розуміти «світи об'єктів» (Blumer, 1986: pp. 10–12), частиною яких вони є. У цьому ми спираємося на символічний інтеракціонізм, що застосовує динамічний підхід до розуміння таких індивідуальних світів: «... з точки зору символічного інтеракціонізму людське групове життя — це процес, у перебігу якого створюються, підтверджуються, трансформуються та відкидаються об'єкти. Життя і дії людей неминуче змінюються разом зі змінами, що відбуваються у світі їхніх об'єктів» (Blumer, 1986: pp. 10–12).

3. Розуміння того, що ціннісні об'єкти конкретного індивіда формуються у світі його об'єктів, вказує на існування макрокосму ціннісних систем, а їхні внутрішні взаємозв'язки, тобто зв'язки між самими цінностями цього індивіда, — на існування їхнього мікрокосму. Відповідно, до цінностей слід підходити не як до «емоційно навантажених переконань найбільш абстрактного характеру» (Шестаковський, 2013: с. 134), а як до екзистенційно-соціальної категорії (Мельников, 2008).

4. Індивідуальні цінності складаються з трьох елементів — «потреби та об'єкта(-ів), необхідного(-их) для її задоволення, а також набору індивідуальних смислів та значень, що дають змогу цьому(-им) об'єкту(-ам) посісти особливе місце у світі людини» (Там само).

Однак, традиція соціальних досліджень звертається до багатьох інших важливих для розуміння феномену індивідуального благополуччя явищ, без звернення до яких його опис буде неповним. До таких, наприклад, належать суб'єктивне благополуччя та вітальність. Важливо й те, що охопленим системним підходом до соціологічного вивчення цінностей аспектам індивідуального благополуччя (психологічне, матеріальне або соціальне) відповідають особливі традиції вивчення. Відтак зовнішні щодо нашого підходу дослідження вимагають окремого розгляду та аналізу їх з метою збагачення вихідних положень, що і становить головну мету цієї статті.

Суб'єктивне благополуччя

Категорію «суб'єктивне благополуччя» вперше увів до наукового дискурсу Ед Динер (Diener, 1984). При цьому він запропонував трикомпонентну модель цього явища, що складається із задоволеності життям, наявності позитивних емоцій та відсутності негативних. Вже через рік Е. Динер разом із колегами розробили шкалу для вимірювання ключового із перелічених компонентів — задоволеності життям, який за своєю природою є когнітивним (Diener et al., 1985). “Satisfaction With Life Scale” містить п'ять індикаторів: умови життя, задоволеність життям, наближеність життя до ідеалу, отримання від життя важливого, а також відсутність бажання змінити життя, якщо його можна було б прожити ще раз.

Іншим відомим дослідником суб'єктивного благополуччя є Рут Вінговен, який визначає суб'єктивне благополуччя як ступінь того, наскільки людина

оцінює якість свого життя загалом позитивно, або чи подобається людині власне життя. Таке визначення має стосунок до глобальної когнітивної оцінки, а не є додатком до поточних емоцій або задоволеності окремими сферами особистого життя (Veenhoven, Saris, & Scherpenzeel, 1996). Афективний компонент він розглядає як важливий аспект розгортання феномену суб'єктивного благополуччя. У праці 1996 року потік переживань (емоції) є безпосередньою психологічною реакцією на життєві події, яка передує узагальненій когнітивній оцінці та знаходить своє місце у ній.

Згодом Р. Вінговен описав двокомпонентну модель суб'єктивного благополуччя (Veenhoven, 2000), яка є елементом логічного квадрата, або, як його називає сам автор, матриці «Чотири якості життя» (див. табл.). Першим елементом матриці є зручність життя, що є характеристикою соціального середовища — похідною від його соціальних, економічних, культурних та інших властивостей. Наступний елемент — життєві здатності. Він стосується характеристик самої людини: фізичних, психологічних, розумових тощо. Життєва корисність, що є третім елементом у матриці, вказує на результативний внесок людини — його корисність для середовища. Нарешті, оцінка життя (синоніми — щастя, задоволеність життям, суб'єктивне благополуччя), що є останнім елементом, складається з афективного благополуччя (баланс позитивних та негативних емоцій) та задоволеності життям (когнітивна оцінка життя загалом).

Таблиця

Матриця «Чотири якості життя» (Р. Вінговен)

Можливості та фактичний результат	Зовнішнє та внутрішнє	
	Умови середовища	Якості людини
Можливості хорошого життя	1. ЗРУЧНІСТЬ ЖИТТЯ	2. ЖИТТЄВІ ЗДАТНОСТІ
Хороше життя як результат	3. ЖИТТЄВА КОРИСНІСТЬ	4. ОЦІНКА ЖИТТЯ

Таким чином, у цій книзі Р. Вінговен приходить до концептуалізації суб'єктивного благополуччя, що є близькою до ідей, сформульованих Е. Динером у його першій та визначальній праці, присвяченій цьому феномену.

Але чи не варто розглядати афективний компонент у межах ширшого поняття психологічного благополуччя? Ми вважаємо, що коректним є саме таке рішення. Це підказують не лише здоровий глузд або вимога пропонувати конкурувальні пояснення, а й цікаві інтроспективні спостереження.

Одним із таких є спогади відомого ліберала та гуманіста Дж.С. Міля, який наслідуючи свого батька, був послідовником утилітарної філософії Є.(Дж.) Бентама. Останній, як відомо, фокусувався саме на оцінці сукупного щастя як ключовому результаті (для Р. Вінговена щастя теж є ключовим поняттям), що визначає моральні засади життя. Але в певний момент свого життя Дж.С. Міль піддав цю утилітарну формулу сумніву. Причиною стала його депресія, яка підштовхнула Міля до такого питання: чи варто рахувати одиниці щастя, якщо неможливо його відчувати з більш істотних причин (Бейквелл, 2025: с. 313)?

Психологічне благополуччя

У найзагальнішому значенні під психологічним благополуччям ми розуміємо оптимальне психологічне функціонування, яке полягає не лише у відсутності психологічних проблем (і тим паче хвороб), а й у досягненні позитивних психологічних станів (наприклад, внутрішньої рівноваги, позитивного ставлення до життя тощо).

Часто до феномену психологічного благополуччя включають два виміри — гедоністичний та евдемоністичний (Ryan & Deci, 2001; Ryff, Boylan, & Kirsch, 2021). *Гедоністичний вимір* визначає благополуччя в термінах досягнення задоволення, щастя та уникнення болю. Своєю чергою, цей вимір складається з двох компонентів — когнітивного (задоволеність життям) та афективного (співвідношення позитивних та негативних емоцій) (Diener, 2000). Вагомі напрацювання з тематики афективного компонента психологічного благополуччя існують й у вітчизняній соціології, зокрема щодо психологічного дистресу та психологічних ресурсів (Дембіцький, Головаха, & Степаненко, 2025).

Евдемоністичний вимір акцентує увагу на таких аспектах психологічного благополуччя, як сенс життя, самореалізація та особистісний розвиток (Ryan & Deci, 2001; Ryff, Boylan, & Kirsch, 2021). Ключовими тут є задоволення базових психологічних потреб людини та розкриття свого справжнього «я». Характерною відмінністю від гедоністичного фокусування тут є те, що задоволення таких потреб цілком може бути пов'язаним зі стресом чи навіть певними жертвами. Тобто особистісне зростання не завжди є безболісним.

Згідно з концепцією однієї з головних дослідниць евдемоністичного психологічного благополуччя К. Риф (Ryff, 1989; Ryff & Keyes, 1995; Ryff, Boylan & Kirsch, 2021), воно складається з 6 компонентів:

- автономія як уміння покладатися на себе, а не на думку інших;
- опанування середовища як вміння знаходити можливості та переваги у всьому, що оточує людину, відчуття контролю над життям;
- саморозвиток як бажання реалізовуватися та вдосконалюватися, відкритість до нового досвіду;
- хороші відносини з іншими як наявність теплих та довірливих стосунків з іншими, вміння співпереживати іншим;
- цілеспрямованість як наявність чітких цілей у житті, розуміння його сенсу;
- прийняття себе як позитивне ставлення, прийняття власних якостей (не тільки хороших, а й поганих), конструктивна рефлексія щодо свого минулого.

Враховуючи строкатість інтерпретацій специфіки психологічного благополуччя, не дивним є існування інтегративних підходів до його розуміння. Одним із прикладів є модель PERMA, запропонована М. Селігманом (Seligman, 2011), що включає 5 компонентів: 1) позитивні емоції (positive emotions), 2) залученість до особисто значущої діяльності (engagement), 3) позитивні соціальні зв'язки та наявність підтримки (relationships), 4) усвідомлення значущості й корисності власної діяльності для інших (meaning), наявність досягнень (achievement).

Наведений опис підкреслює важливість соціального виміру життя людини в контексті її індивідуального благополуччя. Можна сказати, що він утворює вузли з психологічним виміром, які упредметнюють позитивні або негативні стани у вимірі психологічного благополуччя. Власне, соціальна взаємодія є потенційним джерелом як суттєвих психологічних стресорів (конфлікти, дискримінація, розлука тощо), так і важливих психологічних ресурсів (підтримка близьких та оточення, дозволяючи у товаристві інших, передання досвіду тощо). Відтак наступним ми розглянемо такий різновид індивідуального благополуччя, як соціальне.

Соціальне благополуччя

Концепт соціального благополуччя має стосунок до декількох напрямів досліджень, серед яких благополуччя суспільства, соціальні аспекти індивідуального благополуччя та соціальні чинники індивідуального благополуччя. Зі зрозумілих причин найбільшу цікавість для нас становить другий із них — соціальні аспекти індивідуального благополуччя.

Відповідний напрям досліджень фокусується на нормативних аспектах соціального благополуччя, що виявляються як в об'єктивних показниках життя індивіда (наприклад, сімейний статус, кількість друзів, інтенсивність соціальної взаємодії), так і в його суб'єктивних оцінках (наприклад, відчуття достатності підтримки з боку інших).

Перелік орієнтирів соціального благополуччя, які можна віднести до їхньої суб'єктивної частини, запропоновано у праці К. Кіза: 1) соціальна інтеграція — відчуття належності до спільноти та суспільства, наявність спільного з іншими; 2) соціальне прийняття — позитивний погляд на інших та перенесення цього погляду на суспільство; 3) соціальний внесок — віра в те, що індивід є потрібним членом суспільства; 4) соціальна актуалізація — віра в розвиток суспільства, оптимізм стосовно майбутнього; 5) соціальна узгодженість — розуміння та позитивне прийняття того, як працює соціальний світ, його правил, навколишніх подій тощо (Keyes, 1998: pp. 122–123).

В одній із ранніх інтерпретацій соціальне благополуччя описується під кутом погляду «здорового життя» (Larson, 1993: p. 285), що цілком узгоджується з позицією ВОЗ, яка називає соціальне благополуччя одним із компонентів здоров'я (World Health Organization, 1946: p. 1). Так, Дж. Ларсон виокремлює два компоненти соціального благополуччя, або «соціального здоров'я», — соціальну адаптацію (відсутність проблем у стосунках та задоволеність ними, реалізація соціальних ролей, пристосованість до соціального оточення) та соціальну підтримку (кількість контактів, або розмір соціальної мережі, та задоволеність цими контактами). Таким чином, цей підхід оперує суб'єктивними показниками, але звертається також до об'єктивних характеристик залученості індивіда до соціального життя. Детальніше вивчення останніх передбачає перехід від простої кількості контактів до розгляду соціальної мережі індивіда у всій її

комплексності. Таке фокусування підкріплюється традицією мережевого аналізу (Wasserman, 2012; Knoke & Yang, 2008; Carrington, 2005).

Ця традиція, своєю чергою, добре узгоджується з традицією дослідження соціального капіталу, пов'язаного з наявністю та інтенсивністю соціальних зв'язків, участю у житті спільноти, спільним розумінням специфіки взаємодії та норм, позитивним характером соціальних зв'язків, внутрішньогрупових та міжгрупових зв'язків тощо. Більший соціальний капітал дає змогу легше розв'язувати особисті та спільні проблеми, усуває перешкоди у щоденній взаємодії (завдяки довірі), стимулює розвиток соціально корисних рис, а також полегшує доступ до корисної інформації (Putnam, 2001; Helliwell & Putnam, 2004).

Підсумовуючи, можна сказати, що суб'єктивні та об'єктивні аспекти соціального благополуччя нерозривно пов'язані позитивними зворотними зв'язками. Так, характеристики соціальних мереж, до яких залучений індивід, впливають на його оцінки соціальних практик і взаємодії, а ті, своєю чергою, формують очікування та мотивацію, які спрямовують або утримують індивіда від участі в конкретних проявах соціального життя.

Фізичне благополуччя

Очевидно, що конструкт здоров'я, згаданий у попередній частині, хоча й зумовлюється соціальними та психологічними аспектами життєдіяльності, передусім передбачає здоров'я фізичне. Останнє, звісно, є невіддільною частиною індивідуального благополуччя, без якої інші аспекти життя ризикують зазнати суттєвого тиску.

Об'єктивність цього аспекту індивідуального благополуччя виражається у повсякденному досвіді здоров'я та хвороб. Наприклад, початок хронічних захворювань є важливим переломним моментом, що суттєво змінює життя людини (Burg, 1982). Суб'єктивним виміром фізичного здоров'я як параметру індивідуального благополуччя є переконання індивіда щодо власного здоров'я. І через те, що такі переконання мають поведінкові наслідки, вони можуть призводити й до соматичних результатів (Ronis, 1992; DiMatteo et al., 2007).

Маніфестацією фізичного у житті людини є її тіло. По-перше, воно задає виміри фізичного здоров'я — слабкі та сильні функціональні «точки»; сигнали зворотного зв'язку, що повідомляють про стан фізичного здоров'я; орієнтири вікової самооцінки тощо (Cunningham-Burley & Backett-Milburn, 1998: pp. 148–157). По-друге, воно є носієм фізичного капіталу людини, що конвертується в інші види капіталу — економічний, культурний та соціальний (Shilling, 2003: p. 111). По-третє, людина є головним розпорядником своїх «фізичних ресурсів» — ухвалює або змінює план їх використання, зокрема приймаючи поширені в суспільстві стереотипи про фізичне здоров'я або відмовляючись від них (Lupton, 1995: pp. 155–156).

Таким чином, фізичне здоров'я є виміром індивідуального благополуччя, що характеризується постійною присутністю; ресурсністю, якій через вікові зміни притаманне невідворотне зниження максимальних показників; необхідністю періодичної рефлексії (за негативних сценаріїв це відбувається вимушено).

В індивідуально-ціннісному значенні (Дембіцький, 2024) фізичне здоров'я можна описати через звернення до чотирьох смислових вимірів: 1) системного, що полягає у побудові робочої системи життєдіяльності (фізичне здоров'я як ресурс та ключовий елемент образу життя); 2) рівноваги, що досягається забезпеченням себе від проблем зі здоров'ям (фізичне здоров'я як відсутність проблем, а також відповідний моніторинг, підтримка та реагування); 3) винагород, що передбачає отримання приємних бонусів від свого тіла (фізичне здоров'я як передумова свободи, висока функційність та самостійність); 4) етичного, що вимагає бути свідомими щодо власного фізичного здоров'я (відповідальність щодо нього). Усі перелічені виміри є результатом комбінації індивідуальних установок щодо фізичного здоров'я та його об'єктивних характеристик.

Матеріальне благополуччя

Нарешті, як впливає з огляду інших аспектів індивідуального благополуччя, цей феномен пов'язаний із таким концептом, як ресурс. Зокрема, вище згадувалися соціальний та фізичний капітал, що є ключовими ресурсами індивідуального життя. Показово, що задля забезпечення психологічного благополуччя різні види ресурсів також мають принципове значення. Так, існує тривала традиція досліджень у межах ресурсного підходу, що розглядає окремі аспекти виникнення психологічного дистресу (Grinker & Spiegel, 1945; Caplan, 1964, 1974; Sarason, 1974). В результаті розвитку цього підходу було запропоновано кілька ключових ресурсних теорій¹, однією з яких є теорія зберігання ресурсів (Hobfoll, 2002). Згідно з нею, люди намагаються отримувати, підтримувати та зберігати ресурси, і стрес виникає тоді, коли є загроза втрати ресурсів або коли індивідам не вдається отримати ресурси після суттєвих витрат.

Отже, цим ми хочемо підкреслити важливість матеріального аспекту індивідуального благополуччя, без якого неповним буде не тільки розгляд ресурсної проблематики, а й подальші теоретичні побудови. Зазвичай, у разі опису матеріального благополуччя слід враховувати не лише об'єктивні матеріальні чи фінансові показники, а й особливості їх сприйняття. Таким чином, матеріальне благополуччя являє собою поєднання економічної спроможності та психологічного комфорту. Ключем до цього є задоволення потреб, відсутність фінансової депривації та автономія (Prawitz et al., 2006; Veenhoven, 2000). У цьому значенні матеріальне благополуччя потребує не лише наявності грошей, а й відчуття стабільності, безпеки та контролю за життям. Це добре ілюструє підхід можливостей (Sen, 1999; Nussbaum, 2000), що трактує добробут як здатність людини виконувати важливі для неї функції, коли ресурси є засобом досягнення цієї свободи.

Показово, що зі зростанням доходів (що цілком можна розглядати в як важливий індикатор матеріального благополуччя) задоволеність життям зростає лише до певного рівня. Тобто після задоволення базових потреб додаткові фінансові здобутки вже суттєво не підвищуються рівень щастя. Цей феномен

¹ Докл. див.: (Дембіцький, Головаха, Степаненко, 2025: сс. 130–133).

відомий як парадокс Істерліна (Easterlin, 1974). Як продемонстрували подальші дослідження, важливішим є не абсолютний дохід, а його сприйняття — відчуття достатності матеріальних благ та результати порівняння себе із соціальним оточенням (Diener & Biswas-Diener, 2002).

За такої інтерпретації матеріальне благополуччя наближається за змістом до фізичного благополуччя — як базова умова загального індивідуального благополуччя (щастя, задоволеності життям тощо), що привертає нашу увагу значно менше, коли у відповідній сфері життя все гаразд. Таке розуміння не позбавлене сенсу, але потребує деякого уточнення. Це стосується і низки інших положень розглянутих вище.

Індивідуальне благополуччя: смислове поле

Огляд різних аспектів індивідуального благополуччя вказує на дві взаємопов'язані концептуальні проблеми. По-перше, теоретичний опис різних аспектів індивідуального благополуччя може звертатися до одних і тих самих проявів особистого життя, що призводить до принаймні часткової концептуальної неузгодженості. І, по-друге, як наслідок, проблематичною стає інтеграція різних концепцій та підходів, які, з усім тим, не виглядають взаємовиключними. Розглянемо кілька прикладів «концептуального запозичення», що ідентифікують таку концептуальну неузгодженість:

1. За опису суб'єктивного благополуччя згадують афективний підхід, що звертається до виміру позитивних емоцій індивіда. Очевидно, що тут здійснюється «вторгнення» до концептуального поля психологічного благополуччя.

2. Психологічне благополуччя в частині гедоністичного виміру, серед іншого, націлюється на показники задоволеності життям та щастя. Останні не є суто психологічними характеристиками. Вони значною мірою базуються як на когнітивний складовий, так і на філософських рефлексіях індивіда. Звісно, тут слід мати на гадці теоретичний домен суб'єктивного благополуччя.

3. Також за аналізу психологічного благополуччя в його евдемоністичній складовій до теоретичних побудов інкорпорується такий концепт, як сенс життя. Поза сумнівом, як суб'єктивно релевантна категорія індивідуального життя він має стосунок саме до суб'єктивного благополуччя.

4. За опису специфіки матеріального благополуччя в певний момент фокус дослідників зміщується на більш загальні характеристики індивідуального життя — автономію, безпеку, контроль. Останні, більш імовірно, є атрибутами інших аспектів індивідуального благополуччя (яких саме, залежить від обраного підходу).

Загалом, ситуація такої «концептуальної експансії» є більш характерною для теоретичних побудов щодо психологічного благополуччя, в яких використовують поняттєві запозичення з теоретичних описів усіх або майже всіх інших аспектів індивідуального благополуччя. Меншою мірою це є характерним для суб'єктивного та матеріального благополуччя і не є взагалі характерним для фізичного та соціального.

Але для досягнення несуперечливого узгодження різних концептуалізацій слід не лише віднести різноманітні характеристики до одного й тільки одного аспекту індивідуального благополуччя, а й знайти ширшу концептуальну рамку, яка б структурувала їх певним чином у межах одного теоретичного підходу.

Варто зазначити, що найновіші фундаментальні праці з проблематики благополуччя (Diener et al., 2018; Vittersø, 2016) становлять детальні огляди ключових результатів, досягнутих за відповідними дисциплінарними напрямками, але не намагаються поєднати їх остаточним чином (що й не дивно, з огляду на разючий обсяг викладеного матеріалу). А дослідження, присвячене евдемоністичному благополуччю, взагалі завершується висвітленням скептичних щодо цього концепту ідей (Vittersø, 2016: pp. 523–561), що ставить під сумнів можливість побудови довкола нього інтегрального підходу.

Намагаючись запропонувати рішення для відповідного завдання, як ядро такого підходу ми обрали базову ідею теорії зберігання ресурсів (Hobfoll, 2002), що полягає у принциповому значенні оперування ресурсами для забезпечення індивідуального благополуччя¹. При цьому як ключову ми використовуємо категорію ресурсності, що схожим чином характеризує фізичний, психологічний, соціальний та матеріальний аспекти індивідуального благополуччя.

Загалом, ми розуміємо під **ресурсністю** мінливий динамічний стан, що визначається водночас особливостями оперування різноманітними ресурсами і результатами такого оперування. Ресурсне оперування спрямоване на збереження наявних ресурсів, набуття нових, швидку конвертацію їх в інші різновиди або інвестування з метою отримання бажаних результатів у більш віддаленому майбутньому. Що стосується результатів ресурсного оперування, то їх найперше слід розділити на об'єктивні та суб'єктивні.

Об'єктивні результати, або нормативні показники, пов'язані з інтерсуб'єктивним дискурсом, що дає змогу здійснювати оцінювання інших соціальних акторів (не важливо індивідуальних, групових чи інституційних) та визначати їхній потенціал, виходячи з того, якими ресурсами вони володіють. Своєю чергою, суб'єктивні результати є інтерпретацією власного успіху в перебігу ресурсного оперування, а також цінності, досягнутих завдяки цьому результатів. Разом ці компоненти успіху є безпосередньою основою для формування задоволеності життям, а отже, й одним з ключових елементів суб'єктивного благополуччя.

Для прояснення інтеграційного потенціалу концепту ресурсності розглянемо два чисті типи відповідного динамічного стану — **гедоністичний** та **евдемоністичний** (див. рис. 1), які ми виокремлюємо за прикладом відповідних вимірів психологічного благополуччя. Моделі реалізації кожного з цих типів починаються з управління ресурсами — фізичними, психологічними, матеріальними та соціальними. Це призводить до відповідних успіхів або їх відсутності — в нормативному та суб'єктивному сенсі. На цьому, другому, етапі ми приходимо до одного з проявів суб'єктивного благополуччя — самооцінки життєвих досягнень, або успіхів.

¹ Детальний огляд ресурсних теорій див.: (Степаненко та ін., 2024).

Життєвий успіх (досягнення), на думку вітчизняних соціологів Олени Злобіної та Любові Бевзенко, є цінністю, що регулює соціальну поведінку людини з урахування відповідних індивідуальних смислів (Злобіна & Бевзенко, 2012: с. 9). Загалом, ми дотримуємося схожого бачення з тією відмінністю, що розглядаємо успіх застосовно до конкретних ціннісних сфер індивідуального життя (регуляторна функція тут може полягати у спрямуванні індивіда до бажаних результатів).

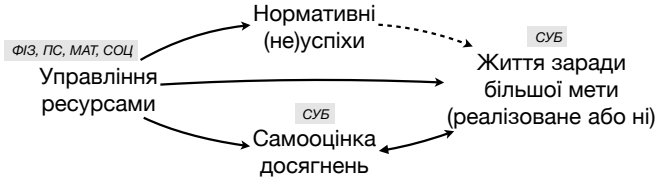
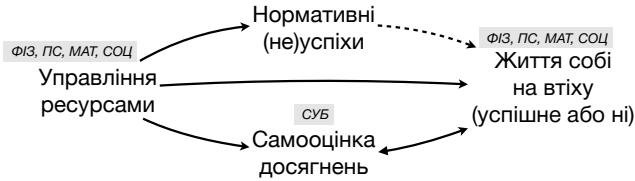
Одне з наших попередніх досліджень¹ дає підстави припустити, що життєві успіхи є ключовим чинником задоволеності життям. Життя собі на втіху в цьому сенсі не є винятком. Понад те, ми припускаємо, що між самооцінкою досягнень та життям собі на втіху існує рекурсивний зв'язок — чим більше досягнень, тим вища задоволеність, і чим повніше життя собі на втіху, тим більше підстав для вищої самооцінки досягнень. Тобто можна очікувати на додатний зворотний зв'язок між (не)успішним управлінням ресурсами та суб'єктивним (не)благополуччям як життям собі на втіху в рамках гедоністичної моделі індивідуального благополуччя.

Своєю чергою, евдемоністична модель у чистому вигляді за фінальну інтенцію передбачає не життя собі на втіху, а життя заради більшої мети. В цьому варіанті індикаторами суб'єктивного благополуччя будуть та сама самооцінка досягнень (в сенсі успішності управління ресурсами) та міра успішності реалізації більшої мети. Більша мета — це дещо важливіше за власне благополуччя й навіть те, що може не відповідати, ба й прямо суперечити йому. По суті, людина в межах евдемоністичної парадигми може опинитися перед необхідністю поступитися своїми вузько-індивідуальними інтересами на користь чогось важливішого, що передбачає готовність прийняти на себе роль засобу досягнення відповідної мети. Звісно, у цьому «рівнянні» завжди є можливість спиратися на моральні міркування, які є винагородою на особистому рівні. Втім, моральні винагороди, пов'язані з фізичними, психологічними, матеріальними та/або соціальними жертвами, навряд можна віднести до гедоністичних здобутків (див. рис. 1).

Важливим параметром обох моделей є **вітальність**, яка також є усталеним елементом концептуального поля індивідуального благополуччя (зазвичай говорять про суб'єктивну вітальність). Є різні її інтерпретації: відчуття життя, бадьорості та енергії (Ryan & Frederick, 1997), суб'єктивне відчуття життєвості (Bostic et al., 2000), енергія, захопленість та мотивація (Yoon et al., 2004), усвідомлене переживання енергії та бадьорості (Couto et al., 2017), суб'єктивне сприйняття ментальної та фізичної енергії (Wood et al., 2000) тощо. Деякі дослідники пов'язують вітальність з евдемоністичною перспективою індивідуального

¹ Дослідження було проведене 9–20 листопада 2024 року в перебігу реалізації науково-дослідного проекту «Стресові стани населення України в контексті війни: розповсюдженість, групи ризику та шляхи компенсації». Дані збиралися через опитування у форматі «mixed mode» із застосуванням CATI для рекрутингу респондентів та CAWI для отримання відповідей за основною анкетой. Остання включала широке коло запитань із проблематики не лише психологічного дистресу, а й індивідуального благополуччя (включно із запитаннями про самооцінку життєвого успіху в різних сферах індивідуального життя).

I. ГЕДОНІСТИЧНА МОДЕЛЬ

II. ЕВДЕМОНІСТИЧНА МОДЕЛЬ

Рис. 1. Гедоністична та евдемоністична моделі розгортання динамічного стану ресурсності
Скорочення: «ФІЗ, ПС, МАТ, СОЦ» — фізичне, психологічне, матеріальне та соціальне благополуччя. «СУБ» — суб'єктивне благополуччя.

благополуччя (див., напр.: Couto et al., 2017; Rouse et al., 2015). Утім, на нашу думку, нема ніяких поважних причин позбавляти релевантності феномен вітальності, коли фокус уваги спрямовується на гедоністичну модель. Понад те, вітальність є наскрізною характеристикою кожної з моделей. Спробуємо пояснити це.

На нашу думку, вітальність не є суто суб'єктивним показником. Якщо в контексті психологічного благополуччя це є цілком справедливим, то на фізичному рівні вітальність — об'єктивне явище, що є зворотно пропорційним фізичній втомі, яка може мати як суто фізичні, так і психічні прояви (останні можуть бути пов'язані, наприклад, з недосипанням). Відтак, в об'єктивному вимірі вітальність є психофізіологічним станом, що характеризується певним рівнем життєвих сил індивіда.

Принципове значення також має мотиваційний компонент — наявність амбіцій, що спонукають індивіда до втілення його інтересів та цінностей. Мотиваційний аспект є важливим через те, що за наявності життєвих сил індивід може перебувати у стані апатії щодо досягнення конкретних життєвих цілей. Відповідно, щодо таких аспектів індивідуального життя він не буде вітальним.

Отже, на етапі управління ресурсами вітальність є енергетичним ядром психологічних та фізичних ресурсів, а на завершальному — виявляє себе як мотивація, що спрямовує людину на гедоністичний чи евдемоністичний шлях. Власне тому вітальність і є наскрізною характеристикою динамічних ресурсних станів.

Слід також додати, що незважаючи на психологічний характер мотиваційного компонента вітальності, він потребує смислового, або ціннісного наповнення. Тому важливо доповнити смислове поле індивідуального благополуччя **ціннісним компонентом**, з якого ми починали цей огляд.

По-перше, ціннісний компонент є важливим з огляду на життєві пріоритети, які визначають гедоністичний чи евдемоністичний стиль життя. Говорячи точ-

ніше, життєві пріоритети індивіда є похідною від його ієрархії життєвих цінностей. У базових (і, по суті, ідеалізованих) моделях динамічних ресурсних станів припускається, що ціннісна пріоритизацію вже здійснено і саме вона визначила гедоністичну або евдемоністичну спрямованість оперування ресурсами.

Але насправді ми набагато частіше (якщо не завжди) будемо стикатися зі змішаними динамічними ресурсними станами. Зокрема, такі змішані стани полягають у переході від гедоністичної до евдемоністичної або навпаки (див. рис. 2). Ключовою ланкою при цьому є перегляд цінностей, що, звісно, пов'язано і зі зміною їх ієрархії.

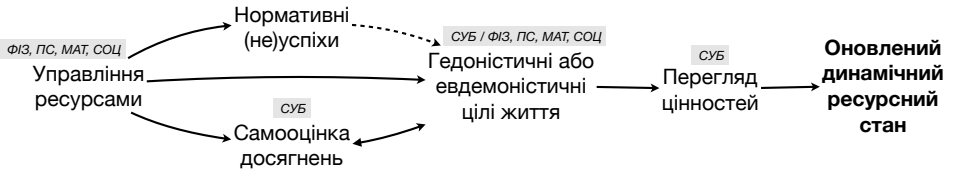

Рис. 2. Змішана модель розгортання динамічного стану ресурсності.

Скорочення на рис.: «ФІЗ, ПС, МАТ, СОЦ» — фізичне, психологічне, матеріальне та соціальне благополуччя. «СУБ» — суб'єктивне благополуччя.

По-друге, ціннісна конфігурація, якої дотримується індивід, безпосередньо визначає розподіл його життєвих сил (фізичних та психічних) як за окремими ціннісними сферами (базових потреб, успіху та універсальних орієнтирів), так і за окремими цінностями в цих сферах. У цьому сенсі ми можемо говорити про те, що вітальність розподілена за різними цінностями нерівномірно — спочатку мотиваційно, а потім і результативно.

Підсумки

Ключовими аспектами нашого вихідного визначення індивідуального благополуччя є (1) задоволення значущих потреб, (2) їхня суб'єктивна релевантність та (3) їх об'єктивна необхідність. Отже, яким чином наша теоретична розвідка може збільшити теоретичну насиченість.

Застосовно до задоволення потреб ми схарактеризували не лише визначальні різновиди відповідних ресурсів (фізичні, психологічні, матеріальні та соціальні), а й особливості динамічного стану ресурсності в межах ключових його типів (гедоністичного та евдемоністичного), що має принципове значення для формування проміжних та фінальних показників індивідуального благополуччя.

Щодо аспекту суб'єктивної релевантності потреб важливою є категорія вітальності в її мотиваційному аспекті. Звісно, тут присутня теоретична зв'язка з різними ціннісними сферами та окремими цінностями, що їх охоплює системний підхід до соціологічного вивчення цінностей.

Нарешті, категорія нормативних успіхів концептуально доповнює аспект об'єктивної необхідності забезпечення потреб, бо саме орієнтири ефективного функціонування в сучасному інституційному середовищі визначають інтерсуб'єктивний дискурс, в контексті якого оцінюється успішність інших.

Також слід зазначити, що перспективним напрямом розвитку нашої концепції є прояснення взаємозв'язків між реалізацією окремих індивідуальних цінностей та станом ресурсності в його динамічних проявах.

Джерела / References

Bakewell, S. (2025). *Seven Hundred Years of Humanist Freethinking, Enquiry and Hope*. [In Ukrainian]. Vivat. [=Бейквелл, С. (2025). *Людини під силу. Сімсот років гуманістичного вільнодумства, пошуку та надії*. Vivat].

Bostic, T.J., McGartland Rubio, D., & Hood, M. (2000). A validation of the subjective vitality scale using structural equation modeling. *Social Indicators Research*, 52(3), 313–324.

Bury, M. (1982). Chronic illness as biographical disruption. *Sociology of Health & Illness*, 4(2), 167–182.

Carrington, P.J., Scott, J., & Wasserman, S. (Eds.). (2005). *Models and Methods in Social Network Analysis* (Vol. 28). Cambridge University Press.

Couto, N., Antunes, R., Monteiro, D., Moutro, J., Marinho, D., & Cid, L. (2017). Validation of the Subjective Vitality Scale and study of the vitality of elderly people according to their physical activity. *Revista Brasileira de Cineantropometria & Desempenho Humano*, 19, 261–269.

Cunningham-Burley, S. & Backett-Milburn, K. (1998). The body, health and self in the middle years. In: *The Body in Everyday Life* (pp. 142–160). Routledge.

Dembitskiy, S. (2024). *The Individual Value of Physical Health: Interpretation and Research Findings*. [In Ukrainian]. Institute of Sociology, National Academy of Sciences of Ukraine. Retrieved from: https://isnasu.org.ua/popsci/008_Dembitskiy_-_Cinnist_fiz_zdorovya.php [=Дембіцький, С. (2024). *Індивідуальна цінність фізичного здоров'я: тлумачення та дослідницькі знахідки*. Інститут соціології НАН України].

Dembitskiy, S., Holovakha, Ye., & Stepanenko, V. (2025). *Stress States of the Ukrainian Population in the Context of War: The Experience of Sociological Study*. [In Ukrainian]. Institute of Sociology, National Academy of Sciences of Ukraine. [=Дембіцький, С., Головаха, Є., & Степаненко, В. (2025). *Стресові стани населення України в контексті війни: досвід соціологічного вивчення*. Інститут соціології НАН України].

Diener, E. (1984). Subjective well-being. *Psychological Bulletin*, 95(3), 542–575.

Diener, E. (2000). Subjective well-being: The science of happiness and a proposal for a national index. *American Psychologist*, 55(1), 34–43.

Diener, E. & Biswas-Diener, R. (2002). Will money increase subjective well-being? *Social Indicators Research*, 57(2), 119–169.

Diener, E., Emmons, R.A., Larsen, R.J., & Griffin, S. (1985). The satisfaction with life scale. *Journal of Personality Assessment*, 49(1), 71–75.

Diener, E., Oishi, S., & Tay, L. (Eds.). *Handbook of Well-Being*. Salt Lake City, UT: DEF Publishers.

DiMatteo, M.R., Haskard, K.B., & Williams, S.L. (2007). Health beliefs, disease severity, and patient adherence: a meta-analysis. *Medical Care*, 45(6), 521–528.

Easterlin, R.A. (1974). Does economic growth improve the human lot? Some empirical evidence. In: P.A. David & M.W. Reder (Eds.), *Nations and Households in Economic Growth* (pp. 89–125). Academic Press.

Grinker, R.R. & Spiegel, J.P. (1945). *Men under Stress*. Blakiston.

Helliwell, J.F., Putnam, R.D. (2004). The social context of well-being. *Philosophical Transactions of the Royal Society B: Biological Sciences*, 359(1449), 1435–1446. <https://doi.org/10.1098/rstb.2004.1522>

Hobfoll, S.E. (2002). Social and psychological resources and adaptation. *Review of General Psychology*, 6(4), 307–324.

Holovakha, Ye.I. & Panina, N.V. (1997). *Integral Index of Social Well-being (IISW): Construction and Application of a Sociological Test in Mass Surveys*. [In Russian]. Institute of Sociology, National Academy of Sciences of Ukraine. [=Головаха, Е.И. & Панина, Н.В. (1997). *Интегральный индекс*

социального самочувствия (ИИСС): конструирование и применение социологического теста в массовых опросах. Институт социологии НАН Украины].

Keyes, C.L.M. (1998). Social well-being. *Social Psychology Quarterly*, 61(2), 121–140.

Knoke, D. & Yang, S. (2008). *Social Network Analysis*. Thousand Oaks: SAGE Publications, Inc.

Larson, J.S. (1993). The measurement of social well-being. *Social Indicators Research*, 28(3), 285–296.

Lupton, D. (1995). *The imperative of health: Public health and the regulated body*. Thousand Oaks: SAGE Publications, Inc.

Magun, V.S. (1983). *Needs and the Psychology of Social Activity of the Individual*. [In Russian]. Nauka. [=Магун, В.С. (1983). *Потребности и психология социальной деятельности личности*. Наука].

Melnikov, A. (2008). Sociological Interpretation of Existential Values. [In Russian]. *Sociological Studies*, 10, 130–142. [=Мельников, А. (2008). Социологическая интерпретация экзистенциальных ценностей. *Социологические исследования*, 10, 130–142].

Prawitz, A.D., Garman, E.T., Sorhaindo, B., O'Neill, B., Kim, J., & Drentea, P. (2006). In Charge Financial Distress/Financial Well-Being Scale: Development, administration, and score interpretation. *Financial Counseling and Planning*, 17(1), 34–50.

Putnam, R.D. (2001). *Bowling Alone: The Collapse and Revival of American Community*. Simon & Schuster.

Ronis, D.L. (1992). Conditional health threats: Health beliefs, decisions, and behaviors among adults. *Health Psychology*, 11(2), 127–134.

Rouse, P.C., Veldhuijzen Van Zanten, J.J., Ntoumanis, N., Metsios, G.S., Yu, C.A., Kitas, G.D., & Duda, J.L. (2015). Measuring the positive psychological well-being of people with rheumatoid arthritis: A cross-sectional validation of the subjective vitality scale. *Arthritis Research & Therapy*, 17(1), 312.

Ryan, R. M. & Frederick, C. (1997). On energy, personality, and health: Subjective vitality as a dynamic reflection of well-being. *Journal of Personality*, 65(3), 529–565.

Ryan, R.M. & Deci, E.L. (2001). On happiness and human potentials: A review of research on hedonic and eudaimonic well-being. *Annual Review of Psychology*, 52, 141–166.

Ryff, C.D. (1989). Happiness is everything, or is it? Explorations on the meaning of psychological well-being. *Journal of Personality and Social Psychology*, 57, 1069–1081.

Ryff, C.D. & Keyes, C.L.M. (1995). The structure of psychological well-being revisited. *Journal of Personality and Social Psychology*, 69(4), 719–727.

Ryff, C.D., Boylan, J.M., & Kirsch, J.A. (2021). Eudaimonic and hedonic well-being: An integrative perspective with linkages to sociodemographic factors and health. In: M.T. Lee, L.D. Kubzansky, & T.J. VanderWeele (Eds.), *Measuring Well-Being: Interdisciplinary Perspectives from the Social Sciences and the Humanities* (pp. 92–135). Oxford University Press.

Seligman, M.E.P. (2011). *Flourish: A Visionary New Understanding of Happiness and Well-Being*. Free Press.

Sen, A. & Nussbaum, M.C. (Eds.). (1993). *The Quality of life*. Oxford University Press.

Shestakovskiy, O. (2013). Values and Beliefs in Cross-national Research. (Proceedings of the Round Table «Value Aspects of Modernization Processes in Contemporary Society»). [In Ukrainian]. *Economy and Forecasting*, 1, 134–135. [=Шестаковський, О. (2013). Цінності й переконання у крос-національних дослідженнях. (Матеріали засідання круглого столу «Ціннісні аспекти модернізаційних процесів сучасного соціуму»). *Економіка і прогнозування*, 1, 134–135].

Shilling, C. (2003). *The Body and Social Theory*. Sage.

Stepanenko, V., Zlobina, O., Holovakha, Ye., Dembitskiy, S., & Naidionova, L. (2023). War-Induced Stress and Resources of Socio-Psychological Resilience: A Review of Theoretical Conceptualizations. [In Ukrainian]. *Sociology: Theory, Methods, Marketing*, 4, 22–39. [=Степаненко, В., Злобіна, О., Головаха, Є., Дембіцький, С., & Найдьонова, Л. (2023). Стрес, спричинений війною та ресурси соціально-психологічної стійкості: огляд теоретичних концептуалізацій. *Соціологія: теорія, методи, маркетинг*, 4, 22–39].

Veenhoven, R. (2000). The four qualities of life: Ordering concepts and measures of the good life. *Journal of Happiness Studies*, 1(1), 1–39.

Veenhoven, R., Saris, W., & Scherpenzeel, A. (1996). *A Comparative Study of Satisfaction with life in Europe*. Eötvös University Press.

Vittersø, J. (Ed.). (2016). *Handbook of Eudaimonic Well-Being*. Springer Nature. <https://doi.org/10.1007/978-3-319-42445-3>

Wasserman, S. (2012). *Social Network Analysis: Methods and Applications*. Cambridge University Press.

Wood, C., Magnello, M.E., & Jewell, T. (1990). Measuring vitality. *Journal of the Royal Society of Medicine*, 83(8), 486–489.

World Health Organization. (1946). *Constitution of the World Health Organization*. Retrieved from: <https://apps.who.int/gb/bd/PDF/bd47/EN/constitution-en.pdf>

Yoon, S.I., Park, H.Y., Chung, S.Y., & Kim, J.W. (2024). Development and validation of the integrative vitality scale. *Frontiers in Public Health*, 12, 1452068.

Zlobina, Ye. & Bevzenko, L. (2012). *Images of Success: The Experience of Visual Research*. [In Russian]. Institute of Sociology, National Academy of Sciences of Ukraine. [=Злобина, Е. & Бевзенко, Л. (2012). *Образы успеха: опыт визуального исследования*. Институт социологии НАН Украины].

Отримано / Received 26.12.2025

Прийнято до друку після рецензування /

Accepted for publication after review 15.01.2026

Опубліковано / Published 08.06.2026

СЕРГІЙ ДЕМБІЦЬКИЙ, ОЛЬГА БУРОВА, ОЛЕКСІЙ ВЕДРОВ, РУСЛАНА МОСКОТІНА

Індивідуальне благополуччя: ресурси, успіх та цінності

У статті зроблено спробу інтеграції низки концепцій індивідуального благополуччя у єдиний дослідницький підхід. Автори визначають індивідуальне благополуччя як рівень та особливості задоволення різноманітних значущих потреб, які можуть бути як суб'єктивно релевантними для людини, так і об'єктивно важливими для успішного функціонування у різних вимірах індивідуального життя.

Інтегральний підхід узагальнює класичні та сучасні концепції: суб'єктивного благополуччя, психологічного благополуччя, соціального благополуччя, фізичного благополуччя та матеріального благополуччя.

Як ключову запропоновано категорію ресурсності — динамічного стану, що визначається ефективністю управління чотирма ключовими видами ресурсів (фізичними, психологічними, матеріальними, соціальними) та суб'єктивною оцінкою досягнутих результатів. У цьому контексті описано дві ідеальні моделі розгортання динамічного стану ресурсності: 1) гедоністична модель, коли успішне управління ресурсами веде до самооцінки життєвих досягнень та кінцевої мети — життя собі на втіху; 2) евдемоністична модель, коли ресурси спрямовані на реалізацію «більшої мети», яка може вступати у конфлікт із особистим комфортом та передбачає готовність до жертв.

Особливу увагу приділено вітальності як наскрізній, енергетико-мотиваційній основі обох моделей, що пов'язує об'єктивні життєві сили із суб'єктивними ціннісними орієнтаціями. Також зроблено наголос на ролі ціннісного компонента та ієрархії життєвих пріоритетів у визначенні конкретної життєвої траєкторії.

Стаття має програмовий характер та закладає концептуальні засади для подальшого емпіричного вивчення індикаторів індивідуального благополуччя в українському суспільстві за умов війни та повоєнного періоду, пропонуючи при цьому універсальні теоретичні положення, що є релевантними у різних соціальних контекстах.

Ключові слова: індивідуальне благополуччя, ресурсність, вітальність, життєвий успіх, індивідуальні цінності

**SERHII DEMBITSKYI, OLGA BUROVA, OLEKSII VIEDROV,
RUSLANA MOSKOTINA**

Individual well-being: resources, success, and values

The article attempts to integrate a number of concepts related to individual well-being into a single research approach. The authors define individual well-being as the level and features of satisfaction of various significant needs, which can be both subjectively relevant to it and objectively important for successful functioning in various fields of individual life.

The integral approach generalizes concepts from classical and modern works: subjective well-being, psychological well-being, social well-being, physical well-being, and material well-being.

As a key proposed category of resourcefulness — a dynamic state determined by the effectiveness of managing four key types of resources (physical, psychological, material, social) and the subjective assessment of the achieved results. In this context, two ideal models of the deployment of the dynamic state of resourcefulness are described: 1) the hedonic model, in which successful resource management leads to self-assessment of life achievements and the ultimate goal — life for one's own satisfaction; 2) the eudaemonic model, in which resources are directed toward the implementation of a «greater goal» that may conflict with personal comfort and involves a willingness to make sacrifices.

Special attention is paid to vitality as a cross-cutting, energy-motivational basis of both models, linking objective vital forces with subjective value orientations. Also, the role of the value component and the hierarchy of life priorities in determining a specific life trajectory is emphasized.

The work is programmatic in nature and lays the conceptual foundations for further empirical study of indicators of individual well-being in Ukrainian society during the war and the post-war period, while offering universal theoretical provisions applicable across diverse social contexts.

Keywords: individual well-being, resourcefulness, vitality, life success, individual values